

Іванна БРАЇЛКО
(м. Полтава)

Випускниця КЗ «Полтавський міський багатопрофільний ліцей № 1 імені І. П. Котляревського Полтавської міської ради Полтавської області», вихованка вчительки української мови та літератури Наталії Білик, завдяки якій розвинулася як різнобічна особистість. Переможниця міських та обласних етапів Конкурсу-захисту Малої академії наук України в секціях «Кримськотатарська гуманітаристика», «Мистецтвознавство», «Соціологія», «Українська література», «Фольклористика», призерка всеукраїнського етапу в секціях «Фольклористика» (бронза, 2021), «Українська література» (золото, 2022). Має наукові й літературно-художні публікації. Лауреатка

Щорічної міської дитячої літературної премії імені І. П. Котляревського (2019, 2021), премії Полтавської обласної ради імені Володимира Степанюка (2020), 2022 р. здобула стипендію імені Героя Небесної Сотні – Героя України Ігоря Сердюка й золоту медаль Всеукраїнського конкурсу «GENIUS Olympiad Ukraine» та почесну відзнаку міжнародного фіналу «GENIUS Olympiad» (США) у номінації «Креативне письмо» – за творчий екологічний проєкт «The smell». Український варіант цього оповідання під назвою «Запах» уміщуємо в збірнику.

ЗАПАХ

Запах... Чужий і неприємний... Він прокрався до малої Марфи серед ночі. Нагло випхав із кімнати пахощі скошеної татом трави й вирощених мамою айстр. Зазирнув до дівчинки в ліжку й розбудив. Марфа перелякалася непроханого гостя, скрикнула, побігла до мами. Та поцілувала в чоло, зачинила вікно: «Спи, доню, усе добре».

Добре не було вже ніколи. Уранці запах став іще пронизливішим. Надворі віяло гниллю. Вона пробралася в донедавна затишну хату, розчинюючи в собі пахощі теплого серпневого дня. Невдовзі вони полишили Марфину домівку назавжди...

Тепер щоночі дівчинка прокидалася від ідконого, удушливого нічного гостя. Власне, він тепер став єдиним господарем будинку та й усього села. Спав із Марфою в одному ліжку, із з одного посуду, мився в одній ванній. Рятунку від огидного гостя не було.

Росла Марфа – ріс і сморід. Особливо нестерпно було вночі. Він брав дівчинку у важкі обійми й огидно дихав в обличчя. Марфа задушувалася, борсалася, скрикувала, намагаючись прогнати нічне жахіття, та врешті приречено припиняла боротьбу. Удень після школи разом з іншими дітлахами вона йшла на міське зва-

лице, яке з кожним місяцем усе ближче підступало до її села, будинку, який стояв неподалік джерела смороду. Односельці, і дорослі, і малеча, майже змирилися з огидним сусідом. Зате на звалищі можна було багато чого познаходити. Іграшки, посуд, одяг, зошити й олівці, меблі, килими, штори, навіть цілі-цілісінькі комп'ютери й телефони, коштовні прикраси – усе було на цьому ярмарку непотрібних речей. «Та чи непотрібних? – задумувалася Марфа, перебираючи стоси викинутого кимось одягу. – Ось така гарненька спідничка, а он сукенка зовсім нова. Навіщо люди стільки всього виробляють? Було б менше речей – і сморід був би меншим. І звалище не дісталось би нашого городу...»

Інколи звалище горіло. Тоді ходити на нього дорослі забороняли: боялися, щоб ніхто не вчадів од важкого смердючого диму. Тож кілька місяців цей ярмарок зайвих речей залишався без відвідувачів: багатогектарні звалища горять і тліють довго.

Марфа воліла б, щоб їй снилися квіти... Вона б купалася в них, занурюючись у ніжний, знадливий аромат, а потім, заплющивши очі, повільно підносила б кожну квітку до лиця й намагалася вгадати її. Та дівчинці снився лише сморід. Її нудило від його запаморочливих обіймів, від ядучого гнилого дихання, яке забирало в Марфи останні сили.

Свою п'ятнадцяту весну дівчинка зустріла в ліжку. Їй уже кілька місяців було зле. Несамовито стискав груди кашель, який сьогодні не відпускав ні на хвилину. Марфа задихалася, сльози рясно котилися по виснаженому личку. Підводила очі й бачила, як за нею, схилившись над ліжком, невідступно спостерігає огидний господар будинку. Аж ось кремезні руки смороду почали кутати дівчинку в ковдру, збили подушку й кинули її прямо на Марфине обличчя. Стало легко-легко, як у далекому дитинстві, коли ще пахла ніжною свіжістю зелень і дарували тонкі живодайні аромати квіти. Щаслива, Марфа вийшла з подвір'я й озирнулася. Навколо буяв абрикосовим цвітом квітень, пробивалася соковита травичка, розгортали рум'яні пелюстки тюльпани.

«А звалище?» – майнула злякана думка. А звалища... не було. Як випарувалося. «Згоріло, чи що? А може, хтось мудрий вивіз звідси сміття? Але куди? Де на планеті є місце, куди можна скидати непотріб? Чим воно завинило?» – міркуючи, дівчинка йшла все далі. Свіже повітря давало сили, легкий запах квітух абрикосів окрилював. Марфа озирнулася, скинула капці і... полетіла...